

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Росица Димитрова Николова,
катедра Органична химия и фармакогнозия, Факултет по химия и фармация
на СУ „Св. Климент Охридски“
по конкурс за **доцент** в професионално направление 4.2. Химически науки,
научна специалност Органична химия
за нуждите на Лабораторията по Органичен синтез и стереохимия
на Института по Органична химия с център по фитохимия, БАН,
обявен в Държавен вестник, бр. 91/02.11.2021 г.

Единственият кандидат, подал документи и допуснат до участие в конкурса е гл. ас. д-р Атанас Атанасов Курутос, който е на постоянен трудов договор в Лабораторията по Органичен синтез и стереохимия на Института по Органична химия с център по фитохимия, БАН.

Атанас Курутос е завършил бакалавърска степен през 2010 година в Университет Кингстън – Лондон, Великобритания и магистърска степен в Химическия факултет на Софийския университет през 2013 година в Магистърска програма Съвременни методи за синтез и анализ на органични съединения. От 2014 до 2016 г. е редовен докторант в Катедрата по Фармацевтична и приложна органична химия на Факултет по химия и фармация, Софийски Университет ”Св. Климент Охридски”. С дисертационния си труд печели Първа награда за 2016 на Съюза на учените в България, както и наградата Еврика за 2016 г.

В периода 2012-2013 г. Атанас Курутос работи като химик в Лабораторията по Органичен синтез и стереохимия на Института по Органична химия с център по фитохимия, БАН. През 2016 г. след конкурс е назначен за асистент, а през 2018 г. за главен асистент в същата лаборатория.

Д-р Курутос е бил на краткосрочни специализации като изследовател в Института Ruđer Bošković, Загреб, Хърватия (2015) и като пост-докторант в University of Fribourg - Фрибург, Швейцария (2017), Roskilde University, Roskilde, Дания (2018) и University of Copenhagen, Копенхаген, Дания. От октомври 2018 до септември 2020 е на JSPS post-doctoral fellowship в Keio University, Токио, Япония.

Д-р Курутос е носител на и на Наградата „Академик Иван Юхновски“ за 2020 г.

Д-р Атанас Курутос е представил всички изискуеми документи на електронен носител, които са в съответствие със ЗРАСРБ, неговия правилник, Правилника за условията и реда за придобиване на НС и заемане на АД в Българската академия на науките за професионално направление „Химически науки”, свързани с процедура за заемане на академичната длъжност „Доцент”.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Представената документация е подготвена съгласно всички изисквания и препоръки, но с определени несъответствия и пропуски.

По показател А1.

50 точки

Кандидатът Атанас Курутос е защитил дисертационния си труд на тема “Синтез на цианинови багрила и изследване на фотофизични свойства на някои от тях” през 2016 г. под ръководството на проф. дхн Тодор Делигеоргиев.

По показател В4.

100 точки

Представените четири научни публикации по тематиката на конкурса, отпечатани в специализирани международни списания, реферирани в SCOPUS и ISI Web of Science са с импакт фактор и от Q1. По този показател кандидатът покрива минималните изисквания от 100 точки.

По показател Г7.

277 точки

Кандидатът гл. ас. д-р Атанас Курутос е представил като съавтор 16 научни публикации, от които 13 са с импакт фактор и са реферирани в Scopus и ISI Web of Science - 7 от Q1 (44%), 3 от Q2 (19%) и 1 от Q4 (6%), две глави от книга / колективна монография (12%) и 3 в списания без JCR или SJR (19%). От представените публикации 9 са с $IF > 3$, а общият IF на публикациите е 40.459. За 4 от публикациите д-р Курутос е първи автор, а за 4 автор за кореспонденция.

По този показател кандидатът надвишава минималните изисквания от 200 точки.

Резултатите от изследванията са представени на 35 национални и международни форума като 18 постерни съобщения и 13 устни доклада, от които 2 поканени.

По показател Д11.

100 точки

До подаване на документите са забелязани 87 цитата в Web of Science (69 цитата, регистрирани в Scopus). Минималните изисквания по този показател са 50 точки, кандидатът е представил за конкурса 50 цитата, с което двукратно надхвърля изискванията.

По показател Ж.

До подаване на документите, според международните бази данни - Web of Science h-индекс 9 и Scopus, h-индекс 5, кандидатът отговаря на минималните изисквания за заемане на длъжност Доцент.

Д-р Курутос развива активна проектна дейност. Представени са участия в 5 научни проекта с ФНИ, на 2 от които кандидата е ръководител, участие 3 национални програми финансирани от МОН и др.

- **Хабилитационен труд в обем от 13 страници;**

Хабилитационният труд на тема „Синтез и изследване на фотофизичните свойства на моно- и поликатионни биосензори“ разглежда и подчертава личните приноси на кандидата в синтеза и фотофизичните изследвания на флуоресцентни моно- и полиметинови, стиролови и азобгрила, намиращи приложение като биосензори. Отбелязани са насоки и за бъдещото развитие на изследваните тематики.

- **Преподавателска дейност**

Като докторант на Факултета по химия и фармация маг. Атанас Курутос е водил упражнения на студенти от бакалавърски специалности.

Анализът на представените документи показва, че д-р Курутос не само изпълнява, но и по част от показателите надхвърля минималните изисквания по конкурса.

II. Оценка на научните резултати

Представените научни съобщения на кандидата, са в научната област, по която е обявен конкурсът. Научните изследвания на гл. ас. д-р Атанас Курутос са в областта на синтеза и фотофизичните изследвания на органични съединения и са свързани главно с:

- Синтез на цианинови багрила и комплекси в свободно състояние и в присъствие на биомолекули и изследване на възможностите за приложението им като флуоресцентни маркери.

Синтезирани са серия от липофилни монометинцианинови багрила, съдържащи голям брой четвъртични амониеви групи с цел подобряване на афинитета им към полинуклеотиди. С помощта на кофокална микроскопия е изследвана локализацията на багрилата и е потвърдено усвояването им.

Разработен е ефективен синтетичен подход за получаване на хлорсъдържащите им производни като аналози на търговския продукт флуорофортиазолоранж и е установено, че новополучените багрила притежават пет пъти по-висока фотостабилност и около сто пъти по-ниска цитотоксичност.

Получени са аминокиселинни конюгати с монометинцианинови багрила и е помощта на различни спектроскопски методи са изследвани взаимодействията им с полинуклеотиди.

Изучени са и възможностите за приложение на част от багрилата като РНК-селективни багрила и като флуорогенни вещества за визуално различаване на живи/апоптични клетки и анализ на клетъчен цикъл.

Част от синтезираните моноцианинови багрила са изследвани и като инхибитори на корозия.

- Синтез на нови монокатионни триметинцианинови багрила

Изучени са спекралните им характеристики в присъствие на нефибриран и фибриларен инсулин и е установено, че образуват агрегати. Изследвана е връзката между фотофизичните свойства и структурата на багрилото.

В резултат от изследванията е предложен механизъм, чрез който цианините могат да потискат образуването на инсулинов амилоид, което от своя страна предотвратява възникването на патологични процеси.

- Синтез на серия симетрични хептаметинцианинови багрила, съдържащи монозаместен пиперазин.

Пиперазиновият фрагмент се използва като рецептор за хидроксониеви йони в рН-чувствителни сензори. Проведени са спектрометрични изследвания в органични разтворители и водни буферни разтвори за установяване влиянието на заместителя при азотния атом в пиперазиновия цикъл. Резултати са потвърдени и с помощта на изчислителни методи и дават възможност за проектиране на багрилни молекули с конкретни рКа стойности.

- Синтезирани и спектрално охарактеризирани са арилхидразонови молекулни превключватели, свързани с вътрешномолекулна водородна връзка

Спектралните характеристики на веществата са изследвани в различни органични разтворители.

Представените научни публикации са свързани с решаване на значими за науката и практиката проблеми; а получените нови функционализирани съединения с потенциално приложение като биологично активни вещества. При изследванията са използвани широк спектър от синтетични, спектрални и спекрофотометрични методи. Тематиката е актуална и значима.

III. Заключение

Представените документи показват, че гл. ас д-р Атанас Атанасов Курутос е изграден специалист с различим профил в областта на синтеза на флуоресцентни багрила и отговаря на изискванията на Закона за заемане на академичната длъжност **Доцент** по Органична химия, като е изпълнил и допълнителните препоръчителни критерии на Института по Органична химия с център по фитохимия, БАН.

Въз основа на приложените документи, предлагам на почитаемото Научно жури и на Научния съвет на Института по Органична химия с център по фитохимия, БАН да присъди научното звание „Доцент” на гл. ас. д-р Атанас Атанасов Курутоc по професионално направление 4.2. Химически науки, научна специалност Органична химия.

07.03.2022 г.

Член на Научното жури:

проф. д-р Р. Николова